

ผลการให้ข้อมูลย้อนกลับต่อการปฏิบัติ กิจกรรม 5ส หอพัก ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

สุชาภา คล้ายมณี พย.ม.*
คณิงนิตย์ พงษ์สุวรรณ พย.บ.**
พรพักตร์ ชมกลาง พย.บ.**
วัชรวิ อภาธีรพงศ์ พย.ม.**

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการให้ข้อมูลย้อนกลับต่อการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา เลือกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ นักศึกษาที่พักอยู่ในหอพัก ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2553 ถึง มีนาคม 2554 จำนวน 471 คน เก็บข้อมูลโดยสังเกต การปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษา ก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับ 3 ครั้ง ห่างกัน ครั้งละ 1 เดือน ตามแบบสังเกตและแบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดย ทดสอบ ความแปรปรวนทางเดียว ไคสแคว์ จัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพักของนักศึกษา หลังให้ข้อมูลย้อนกลับสูงกว่า ก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ คือเพิ่มจาก 11.2 เป็น 13.8, 13.8 และ 14.1 คะแนนตามลำดับ (เต็ม 20 คะแนน) คะแนน การปฏิบัติกิจกรรม 5ส หลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างจากก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สัดส่วนของห้องที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติดี และห้องที่อยู่ในเกณฑ์ต้อง ปรับปรุง (37.6%) หลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3 (61.3%, 58.1%และ 51.6 %) แตกต่างกับกับก่อนให้ ข้อมูลย้อนกลับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงถึงผลการให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งนี้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพัก ของนักศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น หากมีการปฏิบัติเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความเคยชินและติด เป็นนิสัย ช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมหอพักให้สะอาด สวยงาม น่ายู่ นักศึกษามีสุขอนามัยที่ดี มีระเบียบ วินัยตาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวิชาชีพพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ: 5 ส การให้ข้อมูลย้อนกลับ นักศึกษาพยาบาล

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

The Effect of Feedback Information Provided on the Implementation of 5S at Student Dormitory Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima

Suchada Klaimanee M.N.S.*

Kanungnit Pongsuwan B.N.S.*

Pronpak Chomkang B.N.S.*

Watcharee Aphateerahpong M.N.S.*

Abstract

This quasi-experimental research aimed to study the effect of feedback after the implementation of the 5S to nursing student at Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima. A sample group was purposively selected from the 471 students of Dormitory 5 consisting of 93 rooms between November 2010 to March 2011. Data was collected by observation using a 5S observation form and a feedback record form which developed by researchers. Data was analyzed by employing descriptive statistics, ANOVA, Chi square, clustering, and content analysis.

It was found that the sample group received an average score of 11.2 (out of 20 point scale) from the beginning. They respectively got score of 13.8, 13.8 and 14.1 of the 1st, 2nd and 3rd information feedback provided. Before and after the feedback information provided were significantly different at $p < .001$. The percentage of room which achieved good practice and improvement needed of before(37.6%) and the 1st, 2nd and 3rd after feedback information (61.3%, 58.1% และ 51.6 %) provided were also significant at $p < .01$.

The result showed that because of the feedback there was also a change in behavior and practice for the positive. If the practice is continued then new habits will form which in the end will help develop a clean environment for nursing student to live in.

Keywords: 5S, information feedback, nurse student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หอพักนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแฝง (hidden curriculum) ที่มีความสำคัญต่อนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา (มนตรี แยมกลสิกร, 2551) เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับวิถีชีวิต และวิธีการแสวงหาความรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมช่วย

ให้นักศึกษารู้จักปรับตัวในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หอพักเป็นทั้งที่พักอาศัยและที่เรียนเป็นสถานที่ที่นักศึกษา ได้ใช้เวลาอยู่ เป็นสัดส่วนถึงสองในสามของแต่ละวัน (วลีพร ตัญญาพานิช, 2547) นอกจากนั้นหอพักยังเป็นสถานที่เสริมสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญา พัฒนาความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ ความมีวินัย ความสามัคคีและการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของนักศึกษา (มนตรี แยม

กสิกร, 2551) สนับสนุนการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งต้องจัดบริการด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่นักศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนบริการด้านกายภาพที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น หอพักนักศึกษา สภาพแวดล้อม ห้องเรียน สถานที่ออกกำลังกาย บริการอนามัย การจัดจำหน่ายอาหาร เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

กิจกรรม 5ส ประกอบด้วย หลักการสะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย ซึ่ง 3 สแรก เป็นการพัฒนาสถานที่ ส่วน 2 ส หลัง เป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2548) กิจกรรม 5ส เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วไปในภาคธุรกิจและระบบการจัดการงานทั่วไป ว่าเป็นรากฐานของกิจกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งสู่การเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ ช่วยลดต้นทุนให้ต่ำที่สุด ส่งมอบงานหรือสินค้าทันเวลา ช่วยให้เกิดความปลอดภัย สร้างทัศนคติและขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคลากร ประโยชน์ที่เห็นชัดเจนจากการดำเนินกิจกรรม 5ส ได้แก่ อาคารสถานที่สภาพแวดล้อมสะอาด ปราศจากสิ่งสกปรก บุคลากรมีสุขภาพกายและใจที่ดี มีระเบียบวินัย ขจัดความสิ้นเปลืองทรัพยากร วัสดุและงบประมาณ ลดการจัดเก็บเอกสารที่ซ้ำซ้อนลง ช่วยลดต้นทุนของหน่วยงาน นอกจากนี้กิจกรรม 5ส จะเป็นเป้าหมายสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานแล้ว ยังช่วยปลูกฝังให้บุคลากรในหน่วยงานตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้าง ความรัก ความสามัคคีในหน่วยงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการปรับปรุง

และพัฒนาการบริหารงานของหน่วยงานอย่างยั่งยืน (อณิสต์ สุตแสง, 2545)

การปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับนักศึกษาที่อยู่ร่วมกันในหอพักเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่นักศึกษาใช้ชีวิตในหอพัก เพราะเป็นการฝึกและสร้างนิสัยให้เป็นคนรักความสะอาด มีระเบียบและมีสุขอนามัยที่ดี ช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมและสังคมที่น่าอยู่โดยเริ่มจากมุมเล็กๆ ที่โต๊ะ ตู้ เตียงของตน และร่วมมือกันรับผิดชอบในห้องพัก ในชั้น ในตึกที่นักศึกษาพักอาศัย ตลอดจนพื้นที่ส่วนกลาง ที่ร่วมกันใช้ ร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อบรรยากาศที่น่าอยู่และสุขสบาย (คณะอนุกรรมการดำเนินงานกิจกรรม 5 ส หอพักนิสิต, 2553)

สถาบันการศึกษาพยาบาลมีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่ทำหน้าที่ให้บริการสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน แนวคิดทฤษฎีการพยาบาลของมิสฟลอเรนซ์ไนติงเกล ซึ่งเป็นผู้นำวงการพยาบาลคนแรกที่ทำให้วิชาชีพพยาบาลเจริญก้าวหน้าได้ให้ความหมายของ การพยาบาล คือ การจัดให้บุคคลอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตสังคมที่เอื้ออำนวยให้บุคคลดำรงภาวะสุขภาพไว้ได้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพจะเกี่ยวข้องกับความสะดวก การระบายอากาศที่ดี อากาศบริสุทธิ์ แสงสว่างที่เพียงพอ เสียงที่เหมาะสม มีแหล่งน้ำ อาหาร การระบายของเสียจากร่างกายที่ถูกสุขอนามัย (เรณู สอนเครือ, 2552) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้อยู่ใน สถานะที่จะต่อสู้การรุกรานของโรคได้อย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (สุปราณี เสนาดิสัย และวรรณภา ประไพพานิช, 2551) ให้ความสำคัญกับการนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องเยียวยารักษาให้บุคคลมีสุขภาพดี เป็นแนวทางที่วิชาชีพพยาบาลพึงให้แก่สังคม ซึ่งแนวคิดทฤษฎีของไนติงเกลได้ถูกยอมรับ และนำมาเป็นเอกลักษณ์และใช้ในการ

ปฏิบัติการพยาบาลของวิชาชีพพยาบาลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดเป็นระเบียบของพยาบาลจึงเป็นสิ่งจำเป็นโดยการเริ่มต้นฝึกฝนและปลูกฝังตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมาเป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข โดยจัดการเรียนการสอนทางด้านสุขภาพให้แก่ นักศึกษาพยาบาล ในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอื่นๆ ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ในปีการศึกษา 2553 มีนักศึกษาพยาบาลทั้งสิ้นจำนวน 662 คน(กลุ่มงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2553) กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแบบเรียนรวมกัน แบ่งออกเป็น 4 ชั้นปี มีการจัดบริการหอพักให้นักศึกษารวมทั้งหมดจำนวน 5 อาคาร จำนวน 127 ห้อง แต่ละห้องมีนักศึกษาอาศัยอยู่ห้องละ 5-6 คน ในช่วงกลางเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมามีวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมาได้ประสบกับปัญหาอุทกภัยมีน้ำท่วมขังเป็นเวลานานเกือบ 2 สัปดาห์ ทำให้สภาพอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยฯ มีการชำรุดเสียหายไม่สะอาด ไม่สวยงาม การตรวจประเมินหอพักนักศึกษาโดยผู้วิจัยและอาจารย์ที่อยู่เวรประจำวันพบว่า นักศึกษา มีการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวไว้มากเกินความจำเป็น ไม่จัดเก็บเอกสาร เสื้อผ้า สิ่งของให้เป็นระเบียบ ทิ้งเศษอาหาร ขยะไว้ในห้องพัก ไม่ทำความสะอาดห้องพัก ทำให้มีฝุ่นละออง มีสัตว์พาหะนำโรค เช่น ยุง แมลงวัน แมลงสาบ และหนู อาศัยอยู่ ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคที่ติดต่อจากการอยู่อาศัยรวมกันภายในหอพัก โดยพบนักศึกษามีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ 2009 จำนวน 38 ราย โรคอุจจาระร่วง จำนวน 45 ราย และโรคไข้เลือดออกจำนวน 8 ราย นักศึกษาเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออก จำนวน 1 ราย (งานสวัสดิการสุขภาพนักศึกษา, 2553)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับการดูแล

ความสะอาดและสิ่งแวดล้อมของหอพัก โดยนำแนวคิดทฤษฎีพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคมของเซียร์ (Sears' Social Learning Theory) มาเป็นกรอบแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เป็นเครื่องมือประเมินผล ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมหอพักนักศึกษาสะอาดเป็นระเบียบ สวยงาม น่าอยู่ ไม่เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรค ช่วยปลูกฝังจิตสำนึก และนิสัยที่ดีด้านการดูแลความสะอาด และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวิชาชีพพยาบาล ส่งผลต่อการนำสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นเครื่องเยี่ยวยา ดูแลรักษาตนเอง ผู้ป่วย และสังคมให้มีสุขภาพอนามัยภาพดี ตามเจตนารมณ์ของมิสฟลอเรนซ์ ในดิงเกล ในอนาคตที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ศึกษาผลของการให้ข้อมูลย้อนกลับต่อการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

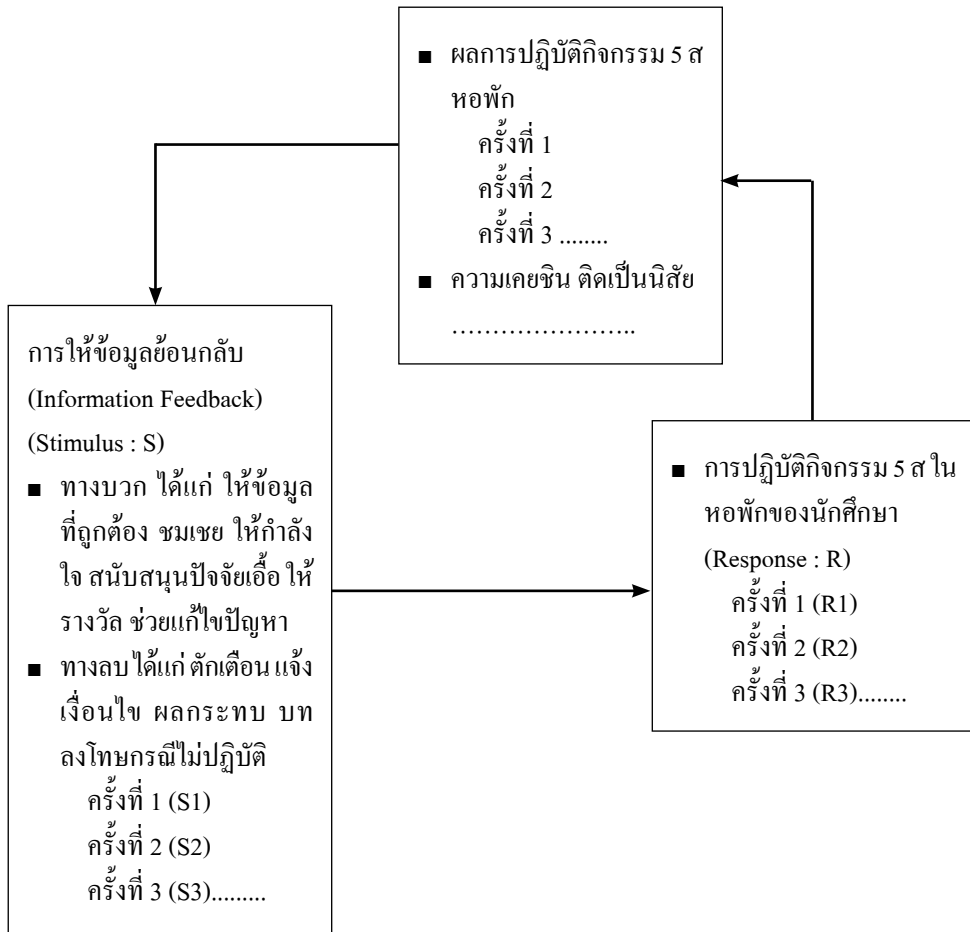
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ที่กำลังศึกษาและอาศัยอยู่ในหอพักสังกัด วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2553 ถึง เดือนมีนาคม 2554 เท่านั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคมของเซียร์ (Sears' Social Learning Theory) (Sears, 1951) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นสิ่งเร้า (Stimulus : S) และเกิดปฏิกิริยาการตอบสนอง (Response: R) คือการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ทำให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดูแลสิ่งแวดล้อมหอพัก นักศึกษาในทางที่ดีขึ้น จนเกิดความเคยชินและติดเป็นนิสัยหากมีการปฏิบัติซ้ำอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในรูปภาพ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การให้ข้อมูล การปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพัก การให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งทางบวกและทางลบให้แก่ศึกษารายห้องทันทีหลังการประเมินติดตามการปฏิบัติกิจกรรมละครั้ง ข้อมูลย้อนกลับทางบวก ได้แก่ ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชมเชย ให้กำลังใจ สนับสนุนปัจจัยเอื้อ เช่น อุปกรณ์ทำความสะอาด ขยะบันได ฯลฯ ให้รางวัล ช่วยแก้ไขปัญหา ข้อมูลย้อนกลับทางลบ ได้แก่ การตักเตือน แจ้งเตือน โทษกรรม บทลงโทษ กรณีพบว่าไม่ปฏิบัติ เป็นต้น

การปฏิบัติกิจกรรม 5ส หมายถึง กิจกรรม

หรือการกระทำกิจกรรมของนักศึกษาตามหลักการและเทคนิค 5 ส ทุกกิจกรรม ได้แก่ หลักการการสะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย ในหอพักนักศึกษา ซึ่งประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาล

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2553 ถึงเดือนมีนาคม 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) ชนิดหนึ่งกลุ่มวัดหลายครั้ง (one group time series design) ทำการศึกษาที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ระยะเวลาการศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปี 1, 2, 3 และ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ที่อยู่ในหอพักสังกัด วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 5 อาคาร แบ่งออกเป็น 127 ห้อง ซึ่งมีนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีอาศัยอยู่ รวมทั้งหมดจำนวน 662 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้รับการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling technique) โดยเป็นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาและพักอาศัยอยู่ในอาคารหอพักในช่วงเวลาการศึกษาวิจัย คือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2553 ถึงเดือน มีนาคม 2554 คือ จำนวน 5 อาคาร แบ่งออกเป็น 93 ห้อง มีนักศึกษาอาศัยอยู่ห้องละ 5-6 คน รวมทั้งหมด จำนวน 471 คน

การพิทักษ์สิทธิผู้ร่วมวิจัย

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการ และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยวาจา อนุญาตให้สอบถาม สังเกต สันทนาและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง บอกถึงการปกปิดความลับของผู้เข้าร่วมโครงการ เคารพในสิทธิให้อิสระการออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ ข้อมูลของผู้ร่วมวิจัยทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม จะนำเสนอโดยภาพรวม ไม่ถูกเปิดเผยชื่อและนามสกุลจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส

หอพักของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check lists) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่ออาคาร ชั้นที่ ชื่อห้อง วันที่ วัน เวลา และชื่อผู้ประเมิน ส่วนที่ 2 ข้อมูลรายการประเมินการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ของนักศึกษา จำนวน 20 ข้อ การปฏิบัติกิจกรรมตามรายการผ่านเกณฑ์แต่ละข้อให้ 1 คะแนน ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ 0 คะแนน กำหนดเกณฑ์การตัดสินแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ได้คะแนนระหว่าง 15-20 คะแนนถือว่า มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติดีแล้ว ได้คะแนนระหว่าง 0-14 คะแนนถือว่ามีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ยังต้องปรับปรุง

2. แบบการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นคำถามปลายเปิดทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ได้แก่ ด้านการสะอาด 1 ข้อ ด้านความสะอาด 1 ข้อ ด้านสุขลักษณะ 1 ข้อ และด้านการสร้างนิสัย 1 ข้อ แต่ละข้อ มีข้อคำตอบย่อย 2 ข้อ คือข้อย่อยที่ 1 คือ สิ่งที่ตรวจพบขณะตรวจประเมิน ข้อย่อยที่ 2 คือ ข้อมูลย้อนกลับหรือข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content validity) แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบโดยจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณด้านการพยาบาล 1 ท่าน ผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในการทำกิจกรรม 5 ส 1 ท่าน และด้านการศึกษา 1 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น มาปรับปรุงแก้ไขใหม่ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส โดยนำแบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ที่สร้างขึ้น ไปทดลองสังเกตพร้อมผู้ประเมิน จำนวน 1 คน การสังเกตจะกระทำพร้อมๆ กัน แต่แยกกันประเมิน หลังจากนั้นนำคะแนน ทั้งสองชุดมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของการ

สังเกต โดยคำนวณตามสูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้ความสอดคล้องของการสังเกตมีค่าเท่ากับ 1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยนำแบบบันทึกการให้ข้อมูลย้อนกลับไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพัก ของนักศึกษา ก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของตนเอง ทั้งภายในและภายนอกหอพักทุกห้องและทุกอาคาร ในวันพุธสัปดาห์ที่ 4 เวลา 13.00-16.00 น. ของเดือน ธันวาคม 2553 หลังจากนั้นผู้วิจัยและคณะกรรมการตรวจประเมิน สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพัก ของนักศึกษารายห้องตามแบบสังเกตกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นพื้นฐานก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. หลังให้คะแนนเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ตรวจประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษารายห้อง โดยการสนทนากับกลุ่มตัวอย่างว่ามีกิจกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติ สิ่งที่ต้องการปรับปรุงหรือไม่ ชี้ให้เห็นถึงจุดที่ควรปรับปรุง ชักถามเหตุผล ปัญหาอุปสรรค และให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มตามห้องพักแต่ละห้อง และบันทึกข้อมูลลงในแบบให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพัก ของนักศึกษา หลังให้ข้อมูลย้อนกลับ ครั้งที่ 1, 2 และ 3 โดยให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของตนเอง ทั้งภายในและภายนอกหอพักทุกห้องและทุกอาคาร ในวันพุธสัปดาห์ที่ 4 เวลา 13.00 -16.00 น. ของเดือน มกราคม กุมภาพันธ์ และ มีนาคม 2554 หลังจากนั้น ผู้ตรวจประเมินให้คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม

5 ส หอพัก ของนักศึกษา หลังทำกิจกรรม 5 ส ในเดือน มกราคม กุมภาพันธ์ และ มีนาคม 2554 โดยประเมินการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษารายห้อง ตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา หลังการประเมินทุกครั้ง เพื่อให้ให้นักศึกษารับทราบข้อมูลผลการประเมิน และนำไปข้อมูลไปปรับปรุงในการทำกิจกรรม 5 ส หอพัก และรับการตรวจประเมินในครั้งต่อไป

4. ตัดประกาศผลคะแนนการทำกิจกรรม 5 ส หอพัก รายห้อง และรายหอพักแต่ละครั้ง ประกาศหมายเลขห้องที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์และได้รับรางวัลให้นักศึกษา อาจารย์ คณะกรรมการ และผู้บริหารวิทยาลัยฯ ทราบโดยการตีประกาศ เพื่อนำผลการปฏิบัติไปพิจารณาปรับปรุง

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษาก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3 ห่างกัน ครั้งละ 1 เดือน โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

3. ทดสอบสัดส่วนห้องพักที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่มีการปฏิบัติดีแล้ว และยังคงต้องปรับปรุง ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square)

4. ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วย ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของนักศึกษา ข้อมูลผลการให้ข้อมูลย้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ของนักศึกษา วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 88.5 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 29.5 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 23.6 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 28.2 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 18.7 สถานที่ปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ประกอบด้วย อาคารหอพักจำนวน 5 หลัง มีห้องพักทั้งหมด จำนวน 93 ห้อง มีนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 2 จำนวน 98 คน รับผิดชอบทำกิจกรรม 5 ส อาคารหอพักหลังที่ 3

นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 จำนวน 125 คน รับผิดชอบทำกิจกรรม 5 ส อาคารหอพักหลังที่ 4 นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 3 จำนวน 120 คน รับผิดชอบทำกิจกรรม 5 ส อาคารหอพักหลังที่ 5 นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 4 จำนวน 74 คน รับผิดชอบทำกิจกรรม 5 ส อาคารหอพักหลังที่ 9 และ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 54 คน รับผิดชอบทำกิจกรรม 5 ส อาคารหอพักนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

ตารางที่ 1 คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพักของนักศึกษา ก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับ ครั้งที่ 1, 2 และ 3

ครั้งที่ประเมินการปฏิบัติ กิจกรรม 5ส	จำนวนห้อง	คะแนน (เต็ม 20คะแนน)		
		Rang	$\bar{X}$	SD
ก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ	93	20	11.22	6.19
หลังให้ข้อมูลย้อนกลับ				
ครั้งที่ 1	93	19	13.83	5.11
ครั้งที่ 2	93	19	13.78	4.92
ครั้งที่ 3	93	18	14.13	5.06

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพักของนักศึกษา ก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ 11.22, 13.83, 13.78, 14.13 คะแนน จากคะแนน เต็ม 20 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของห้องพักในแต่ละอาคารที่ได้รับการประเมินกิจกรรม 5 ส จำแนกตามผลการประเมินตามเกณฑ์การปฏิบัติ

เกณฑ์การประเมิน	ก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ		หลังให้ข้อมูลย้อนกลับ					
			ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	จำนวน ห้อง	ร้อยละ	จำนวน ห้อง	ร้อยละ	จำนวน ห้อง	ร้อยละ	จำนวน ห้อง	ร้อยละ
ปฏิบัติดีแล้ว (15-20 คะแนน)	35	37.6	57	61.3	54	58.1	48	51.6
ยังต้องปรับปรุง (0-14 คะแนน)	58	62.4	36	38.7	39	41.9	45	48.4
รวม	93	100.0	93	100.0	93	100.0	93	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนห้องพักรที่มีคะแนนการปฏิบัติดีแล้ว (15-20 คะแนน) ก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับร้อยละ 37.6, ร้อยละ 61.3 ร้อยละ 58.1 และ ร้อยละ 51.6

ตามลำดับ จำนวนห้องพักรที่มีคะแนนการปฏิบัติที่ยังต้องปรับปรุง (0-14 คะแนน) ก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ ร้อยละ 62.4 ร้อยละ 38.7 ร้อยละ 41.9 และ ร้อยละ 48.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพักนักศึกษา ก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3

คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพัก	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	515.230	3	171.743	6.003	.001
ภายในกลุ่ม	10528.449	368	28.610		
รวม	11043.679	371			

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพักของกลุ่มตัวอย่างหลังให้ข้อมูล

ย้อนกลับ ครั้งที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างจากก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบสัดส่วนของห้องพักรนักศึกษาที่ได้คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพัก อยู่ในการปฏิบัติดีแล้วและยังต้องปรับปรุง ก่อนและหลังให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1, 2 และ 3

เกณฑ์การปฏิบัติกิจกรรม	จำนวนห้อง (n=93)				χ ²	P
	ก่อน	หลังครั้งที่ 1	หลังครั้งที่ 2	หลังครั้งที่ 3		
ปฏิบัติดีแล้ว	35	57	54	48	9.939	<.05
ยังต้องปรับปรุง	58	36	39	45		

จากตารางที่ 4 พบว่า สัดส่วนของห้องพักรนักศึกษาที่ได้คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพัก อยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติดีแล้ว และอยู่ในเกณฑ์ที่ยังต้องปรับปรุงหลังให้ข้อมูลย้อนกลับ ครั้งที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างจากก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของนักศึกษา ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นของนักศึกษา นักศึกษาเห็นว่า กิจกรรม 5 ส หอพัก เป็นกิจกรรมที่ดี ทำให้หอพักรมี

ความสะอาดเพิ่มมากขึ้น เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาช่วยกันทำความสะอาดที่พักรของตนเอง เก็บสิ่งของที่ไม่ว่าเป็นทิ้งไป ลดขยะในห้องพัก ทำให้ห้องที่อาศัยอยู่สะอาด เป็นระเบียบ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศภายในห้องน่าอยู่ขึ้น ไม่สะสมเชื้อโรค โลงโปรงสบาย เหมาะแก่การอยู่อาศัย ช่วยป้องกันการเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เป็นการฝึกระเบียบ รู้จักรับผิดชอบ และการรักษาความสะอาดให้กับนักศึกษา ทำให้วิทยาลัยน่าอยู่ สิ่งแวดล้อมสะอาด ถูกสุขลักษณะ ปราศจากโรคภัย ทำให้ภาพลักษณ์ของวิทยาลัยดีขึ้น เมื่อมี

บุคคลภายนอกมองมา สิ่งของต่างๆ ภายในหอพักได้รับ การดูแล บำรุงรักษาเป็นอย่างดี ง่ายดาย ลมมลภาวะที่ไม่ดี นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้ภาพรวมคู่มือช่วยทำให้หาของเจอ ห้องสะอาด เป็นระเบียบ ไม่มีฝุ่นมดและ แมลง เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นการรักษาความสะอาด มีอาการจามน้อยลง ทำให้นักศึกษามีระเบียบ มีความสามัคคี รับผิดชอบ ทำให้ตื่นตัวเรื่องความสะอาดมากขึ้น มีการแบ่งหน้าที่กันทำเป็นประจำทุกวัน ทำให้ห้องสะอาดไม่เจ็บป่วย ไม่มีภูมิแพ้ มีพื้นที่ใช้สอยดี ทุกคนทำหน้าที่ได้ดี คิดว่าจะตั้งใจทำความสะอาดให้สะอาดที่สุด นักศึกษาตั้งใจทำความสะอาดกันทุกคน ชอบที่มีอาจารย์คอยตรวจสอบและชี้แนะ ในการทำกิจกรรม

ปัญหาอุปสรรคพบว่า อุปกรณ์ทำความสะอาดไม่เพียงพอ สภาพห้องพักมีขนาดเล็ก คับแคบ ไม่สามารถแยกเตียงออกจากกันได้ พัดลม เพดาน มุ้ง ลวด อยู่สูง ทำความสะอาดลำบาก การส่งซ่อมอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ล่าช้า ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมน้อยเกินไป เนื่องจากนักศึกษบางคน ต้องฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยและในชุมชน ไม่ค่อยมีเวลากลับมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

ข้อเสนอแนะ ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาอยากให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้อีกอย่างต่อเนื่อง หรืออย่างน้อย 2 - 3 เดือน/ครั้ง เพราะทำให้หอพักนักศึกษาสะอาด น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น ควรมีการตรวจประเมินบ่อยขึ้น เพราะทำให้นักศึกษาทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ควรตรวจประเมินทุกสัปดาห์และก่อนกลับบ้าน เพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยในการรักษาความสะอาดแก่นักศึกษา ต้องการอุปกรณ์ทำความสะอาดเพิ่ม เช่น ถูขยชะ อุปกรณ์ทำความสะอาด กระตุ้นให้นักศึกษาทำความสะอาดและ เก็บของที่ไม่จำเป็นทิ้ง อยากให้ อาจารย์ติดตามการปฏิบัติบ่อยๆ

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่ากระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างมีแบบแผน เป็นระบบ สอดคล้องกับกิจกรรมการปฏิบัติ มีการนำทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้ ส่งผลต่อการเพิ่มคะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5ส หอพักของนักศึกษา หลังการให้ข้อมูลย้อนกลับ สอดคล้องตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคมของเซียร์ส (Sears' Social Learning Theory) คือ พฤติกรรมการแสดงออกของคนหนึ่งๆ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากเหตุผลที่ต่อกันไปเรื่อยๆ อาจเป็นทั้งสาเหตุและผลของอีกพฤติกรรมหนึ่งในลักษณะปฏิกริยาถูกใจ (dyadic interaction) การตอบสนองครั้งที่ 1 จะกลายเป็นสิ่งเร้าในครั้งที่ 2 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อลดแรงขับพื้นฐาน พฤติกรรมทุกชนิดถ้าได้รับรางวัลจะเกิดซ้ำอีก แต่ถ้าได้รับการลงโทษพฤติกรรมนั้นจะหมดไป ตัวเสริมแรงจะช่วยลดแรงขับพฤติกรรม ทั้งแรงขับปฐมภูมิและแรงขับทุติยภูมิ การพัฒนาบุคลิกภาพวัดได้ดีที่สุดจากการกระทำและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2551) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของตนเอง และให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเพื่อเกิดปฏิกริยาการตอบสนองจำนวน 3 ครั้ง การให้ข้อมูลย้อนกลับคือให้ข้อมูลที่ถูกต้องทั้งทางบวกและทางลบแก่นักศึกษา ทางบวก การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม ให้คำแนะนำ ชี้แนะ บอกวิธีที่ควรปฏิบัติ กระตุ้น ให้กำลังใจ สนับสนุน ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ เช่น ไม่กวาด แปร่ง น้ำยาทำความสะอาด ถูขยชะ บันได น้ำดื่ม นมสด เป็นต้น การให้ข้อมูลย้อนกลับทางลบ ได้แก่การบอกถึงบทลงโทษที่จะได้รับหากไม่มีการปฏิบัติ ได้แก่ การตัดคะแนนความประพฤติ หรืองดให้พักอยู่ในหอพัก มีการให้รางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ คำชมเชยห้องพักที่มี

การปฏิบัติยังมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีมากอย่างต่อเนื่อง เป็นผลทำให้นักศึกษามีคะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักสูงขึ้นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษา โดยทำให้คะแนนการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของนักศึกษา แต่ละห้อง มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ อย่างชัดเจน สอดคล้องตามผลการวิจัยของ แสทต์และ ทิมเพอเลย์ (Hattie & Timperley, 2007) พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ มีอิทธิพลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และผลการวัดและประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ คะแนนที่สูงขึ้นส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในหอพักนักศึกษาดีขึ้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดีมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของทุกคนในสถานศึกษา ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ (มารีสา ธรรมมะ, 2545) แม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ยังมีจำนวนห้องที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่ยังต้องปรับปรุงอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาบางส่วนมีปัญหาอุปสรรคขณะปฏิบัติกิจกรรม เช่น การทำความสะอาดพัสดุ เปรดาน มุ้งลวด ที่อยู่บนขอบหน้าต่างซึ่งสูงเกินไป จำเป็นต้องใช้ความพยายาม หรือหาอุปกรณ์ปีนป่ายขึ้นไปทำความสะอาด ซึ่งนักศึกษาบางคนต้องใช้ความพยายามและความสามารถเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกันในการคิดค้นแปลงอุปกรณ์ต่างๆ แทนบันไดซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ เช่น ใช้โต๊ะ เก้าอี้ หรือใช้วิธีต่อกันขึ้นไปทำความสะอาด ทำให้เห็นถึงความพยายาม ความตระหนัก ความมุ่งมั่น และความสามัคคี ตลอดจนสัมพันธ์ภาพอันดีงามของนักศึกษาในการช่วยเหลือ

ซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม เพื่อให้คะแนนผ่านตามเกณฑ์ที่ต้องการ ส่วนนักศึกษาบางห้องที่ไม่สะดวกหรือยังคิดว่าการทำความสะอาดพัสดุ พัดลม มุ้งลวดที่สูง เป็นเรื่องที่ยากเกินไปสำหรับตนเอง จึงละเลยไม่ทำความสะอาด ทำให้คะแนนการปฏิบัติยังไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาเกี่ยวกับการแยกเตียงนอนออกจากกัน เนื่องจากสถานที่คับแคบ ไม่สะดวกในการเข้าไปทำความสะอาดไม่ได้นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงความจำเป็นของการแยกเตียงนอนออกจากกัน เพื่อป้องกันการไอ การจามใส่หน้ากัน ขณะพักผ่อน ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดโรคติดต่อทางระบบทางเดินหายใจในหอพัก สามารถแก้ไขโดยให้เพื่อนแต่ละคนช่วยกันสะสางของใช้ส่วนตัวที่เกินความจำเป็นออกไป ทำให้มีช่องว่างระหว่างเตียง และมีพื้นที่ว่างมากพอสำหรับแยกเตียง ทำให้ได้คะแนนการปฏิบัติในข้อนี้เพิ่มขึ้น แตกต่างจากบางห้องยังมีข้อจำกัดในการสะสางของใช้ที่มีการสะสมไว้นาน ทำให้ง่ายไม่สามารถจัดเตียงแยกออกจากกันได้ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่นักศึกษาไม่สามารถแก้ไขได้เอง เช่น การซ่อมแซมตู้เตียง มุ้งลวด ผันง เปรดานที่ชำรุด ล่าช้า ผู้ตรวจประเมินได้นำเสนอข้อมูลต่อฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป นอกจากนี้อาจเป็นเพราะในช่วงเวลาของการประเมินหรือปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพัก นักศึกษาบางส่วนต้องขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย หรือออกไปฝึกปฏิบัติงานในชุมชน ทำให้ไม่ได้กลับมาทำกิจกรรม 5 ส หอพักกับเพื่อน

อย่างไรก็ตามผลการให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งทางบวกและทางลบ มีการให้รางวัล สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติ เป็นเหตุที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมที่สูงขึ้นกว่าก่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ แสดงให้เห็นว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งนี้ ทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนัก มีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หอพักของตนเอง โดยมองเห็นผลของการปฏิบัติที่ชัดเจนจากความคิดเห็นของ

นักศึกษา คือ หงอกพักสะอาดและโล่งขึ้น มีความสะดวกสบาย เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีสภาพน่าอยู่มากขึ้น และเมื่อปฏิบัติกิจกรรมผ่านไปเป็นเวลานานขึ้น นักศึกษายังมีประสบการณ์ เกิดความชำนาญ คู่กันเคยกับการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หงอก มากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการปฏิบัติบ่อยครั้งขึ้นหรือต่อเนื่องทุกวัน จะติดเป็นนิสัยที่ดีและยั่งยืนตลอดไป ดังนั้นกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หงอก นักศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นแบบอย่างที่ดี หรือทางเลือกหนึ่งสำหรับการพัฒนานักศึกษาพยาบาล ให้เป็นแบบอย่างทางสุขภาพที่ดี สอดคล้องตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวิชาชีพพยาบาลและสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. อาคารหอพักและสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยฯ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์หนู แมลงวัน แมลงสาบ และสัตว์พาหะนำโรคติดต่ออื่นๆ ช่วยให้นักศึกษาพยาบาล ได้รับความสะดวก สบายในการอยู่อาศัย ในหอพักที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้มีสุขภาพกายจิตใจและสังคมที่ดี มีความปลอดภัยจากโรคติดต่อ หรืออันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่สะอาด เป็นระเบียบ
2. นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมาทุกชั้นปี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม 5 ส หงอก ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีความผูกพันอันดี มีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษา ได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการสะอาด ความสะดวก การรักษาความสะอาด เป็นระเบียบ มีสุขลักษณะและสร้างนิสัยที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหอพักตนเองและสถาบันการศึกษา
3. ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หงอกของนักศึกษา รวมทั้งปัญหา อุปสรรค เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาและปรับปรุง และพัฒนาการจัดบริการหอพักนักศึกษา

และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในระดับต่อไป

4. ได้รูปแบบงานวิจัยที่ทำควบคู่ไปกับงานประจำ (Routine to Research) ที่เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาควภูถันไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส หงอกและสนับสนุนปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส ของนักศึกษา อย่างต่อเนื่อง
2. กรณีวิจัยซ้ำในลักษณะเช่นนี้ ควรออกแบบวิจัยโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 หรือ 3 กลุ่ม มีการเปรียบเทียบผลการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงผลที่เกิดจากการจัดกระทำหรือผลจากการให้ข้อมูลย้อนกลับได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา. (2553). *รายงานข้อมูลนักศึกษาปีการศึกษา 2553* [อัดสำเนา]. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา
- คณะอนุกรรมการดำเนินงานกิจกรรม 5 ส หงอกนิสิต. (2553). *โครงการ 5 ส หงอกนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. เข้าถึงเมื่อ 12 ตุลาคม 2554, จาก www.rcu.sa.chula.ac.th/form/up_files/rcu_flie_33.pdf
- งานสวัสดิการสุขภาพนักศึกษา. (2553). *ข้อมูลการเจ็บป่วยนักศึกษา* [อัดสำเนา]. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.
- พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. (2551). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: แอดทีฟพรีน.

- มนตรี แย้มกสิกร. (2551). *มาตรฐานหอพักนักศึกษา และข้อเสนอเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- มารีสา ธรรมะ (2545). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรณู สอนเครือ. (2552). *แนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาลเล่ม 2* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- วลีพร ตันหาพานิช. (2547). *แนวทางพัฒนาการจัดระเบียบหอพักมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุปราณี เสนาคิสัย, และวรรณภา ประไพพานิช. (2551). *การพยาบาลพื้นฐาน แนวคิดและการปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ภาพการพิมพ์.
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2548). *คู่มือการดำเนินงานกิจกรรม 5ส*. เข้าถึงเมื่อ 12 ตุลาคม 2554, จาก. <http://www.jorpor.com/SA/5s.pdf>
- อณิสต์ สุดแสง. (2545). *ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ 5ส ในโครงการอุตสาหกรรมมาบตาพุด กรณีศึกษาโรงแยกแก๊สธรรมชาติระยองอำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hattie, J., &Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112.
- Sears, R. R. (1951). A theoretical framework for personality and social behavior. *American Psychologist*, 6(9), 476–482.